

waarder ofte Pander, daar op verfocht, te willen doen expedieren. Soo is 't, dat wy u Deurwaarder ofte Pander ordonneeren ende committeeren, omme te reysen naar Rheenen, Amerongen, Ginckel, Westbroek, Oostveen ende elders, daar het van nooden is, ende men gewoonlyk is publicatie te doen, ende aldaar, van 's Konings wegen, te beveelen, alle die Veengenoten, of haar gemagtigden, dat zy voortaan met hun Veenmeyers, alle jaar, in de Rheensche veenen, des daags naar Bartholomei, ende in de Amerongensche veenen, Ginckelsche ende andere veenen, daags naar Jacobi, compareeren voor secker Commissaris ende Ontfanger, by de voorsz. Staten daar toe te committeeren, ende aldaar by solemneelen eede komen verklaren ende aangeven, allen den turf, die zy den voorleden Somer gegraven sullen hebben, ende noch van meyninge zyn te graven, indien die tyt is, ende daar van, aan handen van den voorsz. Ontfanger, den voorsz. Impost, in manieren als boven, komen betalen, alse die rechte helfte van dien, den eersten September, ende de ander helft den eersten April daar naastvolgende, op poene, te weten, als zy Veengenoten, ofte haar gemachtigde, als boven, niet en compareeren, te verbeuren dobbelen Impost; ende die min bevonden wort aangegeven te hebben, als hy gegraven heeft, te verbeuren alle den verswegen turf, ende arbitraelyk gecorrigeert te worden. Ende aangaande die Konings Veenpachters, ende andere veenluyden, die hun turf niet opgeschreven en wort, sullen betalen van elke schuyte, die ter Nieuwer Grifte uytgevoert wort, twaalf stuyvers. Interdiccerende voorts allen ende een ygelyk, wie die zyn, dat zy geen turf inscheepen noch vervoeren van der plaatse,

om die te verkopen, of andersints weg te brengen, ten zy die pachter, Veenmeyer of eygenaar, alvorens den Collecteur sulks aangegeven, ende aan handen van denselven, borge gestelt hebben, dat zy van alle alsulke turf, als zy dat jaar respectie gegraven hebben, ofte noch sullen graven, den Impost betalen sullen, ten gewoonelyken ende praefixen dage, daar van zy dan een schyn nemen sullen, om hen daar mede te verantwoorden, ter plaatse daar het van noden wesen sal; ende sullen die van de Rheensche, Amerongensche ende Ginckelsche veenen, zich adresseren aan Harman Scherpinck, als gestelde Collecteur aldaar, ende die van Oostveen, Maarsveen, Breuckelen Proostdye, Eemland ende anderen, hen adresseren aan Gysbert Lamberts, Schout in den Oostveen. Beveelende daaromme allen Justicieren, Officieren ende Dienaars van de Justitie, dat zy in het executeeren van desen, doen alle behoorlyke adres, hulp ende assistentie. Des t'oirconde hebben wy het zegel van Justitie van den voorsz. Hove, op het spatium van desen, doen drukken, in forme van Placate, op den 16 Juny 1580. Onder stont geschreven, by myn Heeren die Stadhouder, Praesident en Raaden 's Konings t'Utrecht; onderteekent, A. vander Burg, ende bezegelt met een root opgedrukt zegel, in forme van Placate. Noch stont onder geschreven: gepubliceert van den Stadhuyse t'Utrecht, met assistentie van Jonckheer Nicolaas van Zuylen van Drakenburg &c. Schout aldaar, mitsgaders den Burgermeesteren, ende anderen van de Magistraat aldaar, na voorgaande klockluydinge, op den 18 Juny 1580. By my Deurwaarder, ende onderteekent, C. van Mynden.

II. PLACAAT, als vooren, waar by de voorsz. Ordonnantie verklaert, en nader bevestigt wort, den 28 Octob. MDLXXX.

Die Prince van Orangien, Grave van Nassauw, &c. Stadhouder, Praesident ende Raaden 's Konings, in den Hove van Utrecht. Alsoo die drie Staten 's Lands van Utrecht ons te kennen gegeven hebben, dat sy, uyt krachte van secker syne Majesteits Ostroye, henluyden in den jaren ses en seventig, laatstleeden, gegunt, en verleent, tot ontlastinge van de schulden, daar sy dier tyd mede beswaart waaren, seckere Imposten op den torf onlangs ingestelt hadden, alse op yder hont torfs, hoedanig die in den Lande van Utrecht gedolven ofte gegraven soude worden, (uyt gefondert alleen witten torf) drie stuyvers Brabants, ende op yder dagwerck (drie hondtaalen voor een dagwerck gereckent) negen stuyvers, die laste ofte trecktorf naar advenant, en daar van secker Placaat, van dato den 16 Juny laatstleeden, in de Stad, Steeden ende op etlyke Dorpen van den Lande van Utrecht, daar men gewoonlyk is torf te graven, hadden doen publicieren en verkondigen, ten eynde niemant daar van ignorantie en soude praetendeeren, vermogens het selve Placaat; en de voorsz. Staten naderhand, door rapport van haare Gedeputeerden totter saake van deesen Impost, verstaan hebben, dat het selve Placaat by de Geerfden van de veenen, in den Lande van Utrecht geleege, niet geëffectueert, voltrocken of volkoomen en is, door dien sy willen sustineeren, de veenen by den voorsz. Impost te hooge beswaart te zyn, in reguard van andere landen, erven ende gronden. Dat ook eenige Officieren en Dienaars van de Justitie, die tot de executie van het voorsz. Placaat, volgende den teneur van 't selve, gehouden waaren, den Ontfanger van deesen Impost alle behoorlycke adresse, hulp ende bystand te doen, haar hier iane gebreeckelyk hebben la-

ten vinden, onder decksel, dat den voorsz. Impost by de voorschreve Staten niet Staatsgewyse geconsenteert ende belieft soude zyn geweest, contrarie de Resolutie van de Staten, van dato den vierden May laatstleeden, hier op genomen; begeerende die voornoemde Staten hier inne by ons voorsien te worden. Soo is 't, dat wy, tot gemeen welvaart van den Lande, van nieuws geordonneert en gestatueert hebben, ordonneeren en statueeren by desen, dat alle Veenmeyers of veengenooten, en allen den geenen, die hen met veenen geneerende zyn, dat sy alsnog mitten eersten volkomen den teneur of inhouden van het voorschreve Placaat, ende hun daar na in alles reguleeren, op de poene daar inne begrepen; ende dit al by provisie voor dit jegenwoordige loopende jaar, niet tegenstaande hare voorsz. praetense doleantie, of beswaarnisse, welverstaande nogtans, dat die geenen, die hun by 't selve Placaat beswaart vinden, middelertyd hare doleantie sullen mogen overleeveren, aan handen van de Gedeputeerden van deeser saake, omme by henlieden gevisiteert, ende den Staten van alles rapport gedaanzynde, voorts daar op gedisponeert te worden, soo men bevinden sal te behoren. Ende ten eynde niemant hier van ignorantie sal hebben te praetendeeren, ordonneren en committeeren wy by deesen, den eersten Deurwaarder of Pander van den voorsz. Hove, hier toe verfocht, omme het geene voorsz. is te verkondigen ende publicieren, alomme binnen der Stad, Steden en Lande van Utrecht, daar men gewoonlyk is uytroepinge en publicatie te doen. Des t'oirconde hebben wy het zegel van Justitie van den voorschreven Hove op het spatium van deesen doen drukken, in forme van Placate, op den 28 Octob. 1580. Onder stont geschreven, By myn Heeren die Stadhouder

der, President ende Raaden 's Konings t' Utrecht, ende was onderteekent, L. Wynen; ende besegelt met een root opgedrukt zegel, in forme van Placate. Beneden stont nog geschreven, gepubliceert van den Stadhuyse t' Utrecht, met assistentie van Jonckheer Nicolaas van Zuylen van Draackenborg Schout, den Borgermeesteren ende eenige anderen van de Magistraat aldaar, naar voorgaande klokkluydinge, op den 29 Octob. 1580, By my Deurwaarder, ende was geteekent, C. van Mynden.

III. INSTRUCTIE, by provisie, gemaakt voor Jan Claafze, als Collecteur gestelt by de Heeren Staten 's Lands van Utrecht, soo in haar eygen naam, als van wegen die van den Veluwischen Quartiere van den Lande van Gelre, daar van zy speciaal last ende bevel hebben, om te ontfangen den Impost, ter cause van de Ontgronding, gestelt op den Turf, in de Geldersche en Rheense veenen gegraven, den 28 Februar. MDLXXXII.

I.
In den eersten, sal den voorz. Jan Claafze, als Collecteur, gehouden wesen, zyn woonplaatse te houden by de Grebbe, 't zy tot Rheenen, of daar ontrent, om bequaamlyk den Impost, hier na gestelt, op yder tonne turfs, in deselve Grebbe, te collecteeren, ende ten dien eynde hem aldaar ten minsten des morgens tydelyk, ende des avonds spade, en andersints, t' allen tyden als die scheepen uyt en in die Grebbe varen, te laten vinden.

II.
Item, en sal den voorz. Collecteur geen samereusen, nog andere schepen, door die sluyse van de Grebbe laten passeeren, met turf, in de voorz. Geldersche of Rheense veenen gegraven, geladen wesende, ten zy hy alvorens daar af ontfangen sal hebben den navolgenden Impost, of dat hy ten minsten daar voor sufficiente cautie, of versekertheid sal hebben, van de geenen, die den turf daar door begeeren te brengen, dat zy den Impost betaalen sullen, ende tot dien eynde sal den Collecteur een slot doen hangen aan de sluyse, daar van hy een sleutel by hem behouden, ende deselve niet openen sal, ten zy hem van wegen de Staten, ende het Quartier van Veluwe voorz. die navolgende gerechticheyd betaalt, cautie daar voor gestelt, of behoorlyke versekertheid gedaan zy.

III.
En sal van yder tonne turfs, wesende heerbrand, ontfangen, een oort stuyvers.

IV.
Item, van elke tonne graau panturf ende allen anderen, een duyts.

V.
Item, sal den voorz. Collecteur gehouden wesen goed, pertinent register te houden, ende opteekeninge te doen, van de scheepen, dewelke met Gelderschen en Stichtschen turf geladen zynde, door die sluyse van de Grebbe passeeren, soo wel den stroom opwaarts na Arnhem ende elders, als den stroom nederwaarts na Wyk, Cuylemburg, Vianen, de Vaart, ende Utrecht varende, ende de schippers t'elckens by eede afvragen, hoe veel tonnen, en wat turf zy geladen hebben, en daar van den Impost ontfangen, cautie, of versekertheid neemen, soo voorz. is, en alle het selve pertinentelyk te boeck stellen.

VI.
Wolverstaande, dat hy die scheepen met turf, gaande na Schoonhoven, ende nederwaarts, vry sal laten passeeren, mits die naamen van de schippers, en het getal van de tonnen turf opteekene: welke schippers gehouden worden, den Impost op den voorz. turf in zulken gevalle in handen van Pieter Janse Dubien, Pachter, of in zyn absentie, aan zyn gesubstitueerden tot Schoonhoven, te betalen, ende daar van behoorlyk schyn aan den voorz. Jan Claafze, soo wanneer sy wederom opkoomen, te brengen, op pæ-

ne dat zy, by gebreeke van zulks, gehouden sullen zyn, die gerechticheyd van den voorz. turf, aan handen van den voorz. Jan Claafze, te betalen, met die boete daar toe in de verpachtinge den voorn. Pieter Janse Dubien gedaan, gestelt.

VII.
Item, of ymand den voorz. Impost weygerde te betalen, geen behoorlyke verklaringe deede, of sufficiente borge stelde, of versekertheid deede, sal deselve verbeuren die somme van vyfentwintig gulden, daar voor de Collecteur de scheepen en turf datelyck aanhouden, en aldaar arresteeren sal, ter tyd en wylen zy den Impost, met de poene, realyk betaalt sullen hebben; ende soo ymand daar en boven deurvaart, ende daadlyk sig daar jegens opposeerde, of den Collecteur, of ymand anders, met woorden of met wercken, ter oorsake van dien, misdede, ofte misseyde, sullen alsulke hun schip en turf verbeuren, tot behoef van de Staten; het welk den Collecteur den Schout van Rheenen, Laurens van Nyhof, adverteeren sal, dewelke geordonneert word, 't voorz. schip en turf met sterke hand, en met assistentie van de Magistraat der Stede van Rheenen, is 't nood, aldaar aan te houden, en daar mede te procedeeren, als hem van de Staten geordonneert sal worden.

VIII.
Item, om alle frauden te vermyden, sal den voorz. Collecteur goede correspondentie houden met den Collecteur tot Schoonhoven, ende den Ontfanger van de Staten Imposten binnen Utrecht, ende andere particuliere Ontfangers, of Collecteurs, daar het gelegen sal wesen, om te weeten hoe veel tonnen turfs die schippers ontladen, ende uytgelevert hebben, om te sien, of het selve met haare aanbrenge accordeert, indien niet, sal het selve de Staten, of haarluyder Gedeputeerden aanbrenge, om daar van gecorrigeert te worden, als 't behoort.

IX.
Item, sal insgelyks goede correspondentie houden in het veen, om soo veel het moogelyk is, te mogen weeten, hoe veel, en wat soorte van turf yder schipper laed, om daar na te mogen weten, of die schippers oprechte verklaringe, of aanbrenge gedaen hebben, ende van de foute, die hy sal mogen bevinden, de Staten te adverteeren, ten fine als boven.

X.
Item, soo verre den voorz. Collecteur in het effectueeren van dese Instructie, enige assistentie van noden soude mogen hebben, sal hem in sulken gevallen adresseeren aan den voorz. Scholtis, den welken by den Staten, *ex officio*, gelaft word, hem daar in daadlyk te assisteeren, ende hand te houden, dat hy zyn officie vryelyk, onbehindert van ymand, sal mogen bedienen.

XI.
Ende soo verre hy bevind, in het exerceeren van zyne